

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ

THEORETICAL APPROACHES TO ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF THE INDUSTRY

Стаття присвячена порівняльному аналізу наявних методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності галузі. Проаналізовано сутність поняття «конкурентоспроможність галузі» та виділено її основні компоненти: ресурсно-функціональний; захист економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз; забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку; комплексний. Наведено переваги та недоліки основних методів оцінки конкурентоспроможності галузі. Запропоновано аналітичний інструментарій для оцінки конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України. Аналітичний інструментарій до оцінювання конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України ґрунтується на низці положень концепції формування стратегії розвитку галузі і передбачає ієрархію інтегрального, комплексних і часткових показників.

Ключові слова: конкурентоспроможність галузі, оцінка конкурентоспроможності, лісопромисловий комплекс України, інтегральний показник.

Стаття посвящена сравнительному анализу существующих методических подходов к оценке конкурентоспособности отрасли. Проанализирована сущность понятия «конкурентоспособность отрасли» и выделены ее основные компоненты: ресурсно-функциональный; защита экономических интересов от внешних и внутренних угроз; обеспечение инвестиционно-инновационного развития; комплексный. Представлены преимущества и недостатки основных методов оценки

конкурентоспособности отрасли. Предложен аналитический инструментарий для оценки конкурентоспособности лесопромышленного комплекса Украины. Аналитический инструментарий для оценки конкурентоспособности лесопромышленного комплекса основывается на ряде положений концепции формирования стратегии развития отрасли и предусматривает иерархию интегрального, комплексных и частных показателей.

Ключевые слова: конкурентоспособность отрасли, оценка конкурентоспособности, лесопромышленный комплекс Украины, интегральный показатель.

The article is devoted to the comparative analysis of the existing methodological approaches to the assessment of the competitiveness of the industry. The essence of the concept of "competitiveness of the industry" is analyzed and its main components are identified: resource and functional; protection of economic interests from external and internal threats; ensuring investment and innovation development; complex. The advantages and disadvantages of the main methods of assessing the competitiveness of the industry. Analytical tools for assessing the competitiveness of the timber industry in Ukraine are proposed. Analytical tools for assessing the competitiveness of the timber industry is based on a number of provisions of the concept of formation of the development strategy of the industry and provides a hierarchy of integrated complex and specific indicators.

Key words: competitiveness of the industry, assessment of competitiveness, timber industry of Ukraine, integral indicator.

УДК 338.012

Губарева І.О.

д.е.н., професор
Науково-дослідний центр
індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України

Ярошенко І.В.

кандидат економічних наук,
здобувач Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України

Постановка проблеми. В умовах посилення інтеграційних процесів важливим питанням є проблема забезпечення конкурентоспроможності галузей національної економіки. Оцінка конкурентоспроможності найбільш повно показує потребу в подальшому розвитку галузей, що передбачає визначення конкурентних переваг та формування стратегічних пріоритетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад у дослідження проблем забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств та галузей національної економіки зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як А. Амоша, І. Должанський, Т. Загорна, М. Кизим, Д. Лук'яненко, М. Портер, Р. Фатхутдінов, Ф. Хайск, М. Шевченко та інші. Водночас багато аспек-

тів потребують подальшого дослідження. Так, науковці по-різному інтерпретують поняття «конкурентоспроможність галузі», що, в свою чергу, зумовлює різноманітність методичних підходів до оцінювання рівня її конкурентоспроможності.

Постановка завдання. Мета статті – здійснити порівняльний аналіз наявних методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності галузі та запропонувати аналітичний інструментарій для оцінки конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Багатогранність та розмаїття понятійного апарату в теорії конкуренції, що становлять такі дефініції, як конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентна позиція, конкурентний статус, конкурентні

фактори успіху, конкурентні переваги, потребують подальшого розроблення та вдосконалення з урахуванням змін теорії, методологічних підходів та поглядів учених-економістів сучасності, а також пошуку ефективних методів оцінки галузевої конкурентоспроможності. Більшість напрацювань серед учених стосується дослідження конкурентоспроможності на рівні країни, регіонів, підприємств або продукції чи послуг, а конкурентоспроможність галузі залишається найменш вивченою категорією. Саме тому актуальним завданням є визначення сутності поняття «конкурентоспроможність галузі» на основі узагальнення наявних підходів до трактування споріднених категорій та дефініцій і пошуку взаємозв'язку з іншими категоріями в межах економічних знань.

Як показав проведений аналіз, серед науковців відсутнє єдине бачення сутності поняття «конкурентоспроможність галузі».

Так, О.І. Гохберг [1, с. 52] конкурентоспроможність галузі пропонує розглядати як ступінь можливості галузі в умовах вільного ринку створювати блага, які відповідають вимогам як внутрішнього, так і зовнішніх ринків, за одночасного забезпечення стабільного зростання та розвитку відповідного сектору економічної діяльності.

О. Акуліч [2] дотримується погляду, що конкурентоспроможність галузі – це здатність не лише перемагати у конкурентній боротьбі, але і брати у ній участь.

П.Р. Пуцентейло [3, С. 55] вважає, що «конкурентоспроможність галузі – це здатність створювати зростаючий обсяг доданої вартості на основі підвищення ефективності використання чинників виробництва, забезпечення інвестиційної привабливості бізнесу та освоєння ринків».

І. Спіридонов [4] стверджує, що конкурентоспроможність галузі повинна мати конкурентні переваги, які, на думку автора «дають змогу, по-перше, виробляти продукцію високої якості, яка задовольняє потребам конкретних груп покупців до споживчої цінності товарів, їх ринкової новизни та вартості; по-друге, поставляти продукцію на ринок в оптимальні строки, які диктуються ринковою ситуацією».

Т.М. Борисова [5, с. 55] визначає конкурентоспроможність галузі як властивість суб'єктів мезорівневої конкуренції (галузей, видів економічної діяльності, кластерів), що характеризується ступенем реального чи потенційного задоволення ними конкретної потреби порівняно з аналогічними суб'єктами конкуренції.

Узагальнюючи результати дослідження наукової літератури та застосувавши контент-аналіз, можна виділити компоненти поняття «конкурентоспроможність галузі»: ресурсно-функціональний; захист економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз; забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку; комплексний.

Таким чином, поняття «конкурентоспроможність галузі» є складником багаторівневої економічної категорії «конкурентоспроможність» і набуває сенсу лише за умови наявності на ринку конкуруючих суб'єктів. Конкурентоспроможність галузі формує конкурентоспроможність національної економіки та визначається рівнем конкурентоспроможності підприємств, які її утворюють, вона є відображенням характеру галузевої конкуренції на національному та міжнародному ринках.

Аналіз наявних методик оцінки конкурентоспроможності дає змогу диференціювати їх на такі групи: матричні методи; методи оцінки конкурентоспроможності за ринковою часткою; методи, засновані на теорії ефективної конкуренції; методи, засновані на теорії фірми і галузі; методи, засновані на теорії якості товару (зокрема, на теорії маркетингу); методи, засновані на аналізі порівняльних переваг; інтегральні методи [6].

У світі найбільш відомою методикою для аналізу конкурентного середовища галузі є модель М. Портера «п'яти сил» [7], яка включає такі елементи, як загроза проникнення на ринок потенційних конкурентів; влада покупців; влада постачальників; загрози з боку замінників товару або послуги; рівень конкурентної боротьби між традиційними конкурентами.

Найбільш поширеним методом оцінки конкурентоспроможності галузі є індексний метод. У роботі Т. Вайраса та С. Тенга [8] для оцінки конкурентоспроможності галузі використано індексний метод, який передбачає розрахунок двох індексів – індексу технологічної діяльності та індексу торговельної діяльності, котрі визначаються за допомогою експертних оцінок.

Колектив авторів (Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко [9]) пропонує під час оцінки конкурентоспроможності галузі промисловості брати до уваги показник «експортна квота».

М.М. Шевченко [10] запропонувала методику комплексної оцінки конкурентоспроможності галузей промисловості України, що ґрунтуються на використанні концепції життєвого циклу галузі, портфельного аналізу та експертного методу оцінювання і враховують турбулентний вплив економічної інтернаціоналізації. Перший етап оцінки конкурентоспроможності галузей промисловості країни включає використання матричного методу визначення портфеля галузей, які демонструють високий експортний потенціал відповідно до етапів життєвого циклу галузі промисловості. Другим етапом оцінки запропоновано визначення поточного рівня конкурентоспроможності галузей промисловості шляхом опитування експертів – керівників ключових промислових підприємств України певної галузі, які експортують свою продукцію на закордонний ринок. Отримані опитуванням пред-

ставників промислових галузей України дані використовуються для визначення результативного показника шляхом обчислення запропонованого індексу поточної конкурентоспроможності галузей промисловості України.

Треба зазначити, що в роботах науковців більше зосереджена увага на проблемах оцінки конкурентоспроможності підприємств, ніж на оцінці конкурентоспроможності галузі. Але окремі пропозиції з оцінки конкурентоспроможності підприємств можна використати і для оцінки галузі.

Так, В. Немцов і Л. Довгань виділяють чотири підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства: 1) заснований на теорії ефективної конкуренції; 2) на основі визначення конкурентоспроможності товару; 3) методом конкурентних переваг; 4) на основі бенчмаркетингу [11].

Р.А. Фатхутдинов пропонує визначати конкурентоспроможність галузі за провідними організаціями, питома вага яких становить 60% від обсягу продажу в усій галузі [12].

Заслугує на увагу групування методів оцінки конкурентоспроможності підприємства, яке було наведено у роботі [13]. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства були поєднані у такі дев'ять груп: 1. Методи, засновані на аналізі порівняльних переваг. 2. Методи, що базуються на теорії рівноваги фірми й галузі. 3. Методи, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції. 4. Методи, засновані на теорії якості товару. 5. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності. 6. Інтегральний метод. 7. Метод, заснований на теорії мультиплікатора. 8. Метод визначення позиції в конкуренції з погляду стратегічного потенціалу підприємства. 9. Методи, засновані на порівнянні з еталоном.

В. Пономаренко, О. Тридід і М. Кизим [14] запропонували модель оцінки конкурентоспроможності підприємства, яка включає такі компоненти оцінки, як фінансовий стан підприємства, технічний рівень його виробництва і конкурентоспроможність продукції. До складу компонентів входять часткові показники, які методом середньої арифметичної інтегруються в комплексні. Інтегральний комплексний показник конкурентоспроможності підприємства визначається шляхом інтегрування комплексних показників компонент за допомогою методу таксономії.

Г. Багієв, Н. Моїсєєва, С. Никифорова запропонували загальний показник рівня конкурентоспроможності виробника [15] як добуток індексу конкурентоспроможності за товарною масою та індексу відносної ефективності (для його визначення можуть використовуватися різні показники).

А. Воронкова для розрахунку конкурентоспроможного потенціалу підприємства пропонує інтегральний показник [16] із компонентами:

виробничий потенціал; інноваційний потенціал; фінансовий потенціал; маркетинговий потенціал; управлінський потенціал; мотиваційний потенціал; комунікаційний потенціал; трудовий потенціал. Вагові коефіцієнти значущості того або іншого елемента (потенціалу) визначаються експертним шляхом.

Особливої уваги в оцінці конкурентоспроможності галузі відіграє показник внутрішньогалузевої торгівлі, який доцільно розраховувати за методикою Грубела-Ллойда [17]. Рівень внутрішньогалузевої торгівлі за згаданою методикою визначається як різниця загального обігу окремо взятої галузі та обсягу міжгалузевої торгівлі цієї галузі. Оцінка конкурентоспроможності галузі за методом Грубела-Ллойда має основний недолік в тому, що вона має переважно інформативний характер та низький зміст для практики.

О.В. Доровський [18] пропонує визначати конкурентоспроможність фармацевтичної галузі шляхом розрахунку інтегрального показника. Інтегральний показник враховує отримані раніше значення окремих складників та ваговий коефіцієнт цих складників.

У табл. 1 наведено переваги та недоліки основних методів оцінки конкурентоспроможності галузі.

Таким чином, проведений вище аналіз свідчить про наявність різних підходів до оцінки конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і цілих галузей економіки. Для останніх проблема оцінки конкурентоспроможності мало розроблена, особливо з урахуванням їхньої специфіки.

Лісопромисловий комплекс України поєднує широке коло видів економічної діяльності, починаючи з вирощування лісу та закінчуючи глибокою переробкою лісової продукції. У світовому масштабі виробництво усіх основних товарів лісопромислового комплексу (ділового круглого лісу, пиломатеріалів, листових деревних матеріалів, целюлози і паперу) має усталену тенденцію до зростання. Потенціал лісопромислового комплексу України досить значний, проте поступається багатьом країнам Європи.

Узагальнення теорії та практики оцінки конкурентоспроможності галузей національної економіки дало змогу запропонувати аналітичний інструментарій до оцінювання конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України, який ґрунтується на низці положень концепції формування стратегії розвитку галузі і передбачає ієрархію інтегрального, комплексних і часткових показників, що оцінюють такі компоненти внутрішнього середовища галузі, як продукція, виробництво, наукоємність, організація, фінанси та інвестиції. При цьому інтегральну оцінку конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України (Ікс) пропонується здійснювати за допомогою формули:

Переваги та недоліки основних методів оцінки конкурентоспроможності галузі

Метод оцінки конкурентоспроможності галузі	Переваги	Недоліки
Модель М. Портера	Дає змогу врахувати відносно більшу кількість критеріїв та визначити фактори, що впливають на оцінку конкурентоспроможності; можливість дослідження взаємодії параметрів	Масштабність та складність проведення розрахунків; значний обсяг інформації; необхідність залучення експертів; можливість впливу суб'єктивного фактора
Індексний метод	Можливість міжнародного зіставлення	Використання експертних оцінок, складність визначення коефіцієнтів вагомості різних галузей
Експортна квота	Оцінка рівня відкритості держави, характеризує участь галузей в міжнародній торгівлі	Необґрунтованість показників (високий рівень показника може бути пов'язаний з реекспортом), неможливість виявлення причин зниження/підвищення значення показника
Комплексна оцінка	Ґрунтується на концепції життєвого циклу галузі, портфельного аналізу та експертного методу оцінювання, враховує турбулентний вплив економічної інтернаціоналізації	Методика спрямована на експортоорієнтовані галузі. Суб'єктивність думок експертів – керівників ключових промислових підприємств України певної галузі, які експортують свою продукцію на закордонний ринок.
Конкурентоспроможність підприємств галузі	Порівнюваність отриманих показників галузей на міжнародному рівні, достатній рівень охоплення підприємств галузі	Обмежене застосування, оцінювання конкурентоспроможності галузей з виробництвом однорідних товарів
Конкурентоспроможність продукції галузі	Можливість порівняння конкурентоспроможності галузей різних країн, відносна легкість розрахунків та отримання необхідних даних	Ототожнення конкурентоспроможності товару і галузі, необґрунтована вибірка товарів, не враховано вплив внутрішньогалузевих та зовнішніх чинників.
Індекс «умов торгівлі»	Врахування тенденцій експортного потенціалу галузі; можливість проведення міжнародних зіставлень, порівняння цінової складової конкурентоспроможності галузей різних країн	Врахування двох показників конкурентоспроможності, нехтування впливом зовнішніх чинників
Внутрішньогалузева торгівля	Дає змогу отримати інформацію про рівень розвитку галузі та про рівень розвитку зовнішньої торгівлі за окремими товарними групами галузі	Має інформативний характер, неможливість визначення причин зміни показника
Інтегральний показник	Дає змогу здійснити аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на ефективність галузі; можливість міжнародного зіставлення	Використання експертних оцінок, складність визначення коефіцієнтів вагомості

Джерело: складено авторами за даними [7–18]

$$I_{кс} = \sum_{i=1}^n K_i, \quad (1)$$

де K_i – комплексна оцінка i -ої компоненти внутрішнього середовища лісопромислового комплексу;
 n – кількість оцінюваних компонент внутрішнього середовища лісопромислового комплексу.

Комплексна оцінка i -ої компоненти внутрішнього середовища лісопромислового комплексу розраховується таким чином:

$$K_i = \sum_{j=1}^m \frac{x_{ij}^{\phi}}{x_{ij}^n}, \quad (2)$$

де x_{ij}^{ϕ} – фактичне значення j -го часткового показника оцінки i -ої компоненти внутрішнього середовища лісопромислового комплексу;

x_{ij}^n – порогове значення j -го часткового показника оцінки i -ої компоненти внутрішнього середовища лісопромислового комплексу;

m – кількість часткових показників в компоненті.

Висновки з проведеного дослідження.

У теорії та практиці пропонується не багато пропозицій з оцінки конкурентоспроможності галузей економіки, а ті, що є, не забезпечують їх застосування до лісопромислового комплексу, з огляду на його специфіку. У статті подано аналітичний інструментарій до оцінки конкурентоспроможності лісопромислового комплексу України, який базується на ієрархічно побудованій системі показників (інтегральному, комплексних і часткових) і містить такі компоненти, як продукція, виробництво, наукоємність, організація, фінанси та інвестиції. Запропонований аналітичний інструментарій для

оцінки конкурентоспроможності галузі дасть змогу обґрунтувати вибір пріоритетних напрямів розвитку лісопромислового комплексу України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гохберг О.Ю. Конкурентоспроможність бізнесу: теоретико-методологічні основи аналізу / О.Ю. Гохберг // Вісник Львівської державної фінансової академії. 2010. № 18. С. 50–56.
2. Акулич О.В. Методические подходы к оценке конкурентоспособности рыбной отрасли / О.В. Акулич // Известия Иркутской государственной экономической академии. 2011. № 2. URL: <http://eizvestia.isea.ru/pdf.aspx?id=7766>.
3. Пуцентейло П.Р. Конкурентоспроможний розвиток галузі тваринництва як найвищий рівень прояву конкуренції / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. 2014. № 3. С. 55–61.
4. Спиридонов І.А. Международная конкуренция и пути повышения конкурентоспособности экономики России: учебное пособие / И.А. Спиридонов. М.: ИНФРА-М, 1997. 348 с.
5. Борисова Т.М. Конкурентоспроможність галузі: детермінанти формування та сучасні методи оцінювання / Т.М. Борисова // Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 6. Т. 1. С. 54–60.
6. Шаркаді М.М. Методологічні основи оцінки конкурентоспроможності підприємств / М.М. Шаркаді // URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7505/1/МЕТОДОЛОГІЧНІ%20ОСНОВИ%20ОЦІНКИ%20КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ%20ПІДПРИЄМСТВ.pdf>.
7. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів. / М. Портер; Пер. з англ. А. Олійник та Р. Сільський. – К.: Основи, 1997. 390 с.
8. Thanapol Virasa, John C.S. Tang. The Role of Technology in International Trade: A Conceptual Model for Developing Countries // The Journal of High Technology Management Research. Vol. 9, Issue 2, Autumn 1998, p. 195–205.
9. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля / Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. 256 с.
10. Шевченко М.М. Методи оцінки конкурентоспроможності галузей промисловості в умовах інтернаціоналізації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.01 «Економіка промисловості» / М.М. Шевченко. Харків, 2006. 16 с.
11. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань – К.: ТОВ «УВПК ЕксОБ», 2001. 560 с.
12. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации / Р.А. Фатхутдинов: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп. М.: Изд-во Эксмо, 2005. 544 с.
13. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : научное издание / Ю.Б. Иванов, А.Н. Тищенко, Н.А. Дробитько, О.С. Абрамова. Х.: Изд. ХНЭУ, 2004. 256 с.
14. Пономаренко В.С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи / В.С. Пономаренко, О.М. Тридід, М.О. Кизим. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. 328 с.

15. Багиев Г.Л. Международный маркетинг: учебник / Г.Л. Багиева, Н.К. Моисеева, С.В. Никифорова. СПб.: Питер, 2001. 416 с.

16. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация / А.Э. Воронкова. Луганск: Изд-во Восточноукраинского национального университета, 2000. 315 с.

17. Лісовенко С.А. Метод оцінки конкурентоспроможності промислових галузей / С.А. Лісовенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. № 40. С. 47–52.

18. Доровський О.В. Стратегія розвитку фармацевтичної галузі України: монографія / О.В. Доровський. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. 272 с.

REFERENCES:

1. Hoxhberg O.Y. (2010) Business Competitiveness: theoretical and methodological framework for the analysis. Bulletin of Lviv state Finance Academy, no 18, pp. 50–56.
2. Akulich O.V. (2011) Methodological approaches to assessing the competitiveness of fish have grown. Available at: <http://eizvestia.isea.ru/pdf.aspx?id=7766>.
3. Pocenteylo P.R. (2014) Competitive development of the livestock industry as the highest level of competition. Innovative economy, no 3, pp. 55–61.
4. Spiridonov I.A. (1997) International competition and ways to improve the competitiveness of the Russian economy, Moscow: INFRA-M, 348 p.
5. Borisova T.M. (2011) Competitiveness of the industry: determinants of formation and modern methods of evaluation. Bulletin of Khmelnytsky national University. No 6, T. 1, pp. 54–60.
6. Sharkadi M.M. Methodological bases of assessment of enterprise competitiveness. Available at: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7505/1/МЕТОДОЛОГІЧНІ%20ОСНОВИ%20ОЦІНКИ%20КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ%20ПІДПРИЄМСТВ.pdf>.
7. Porter M. (1997) Competition Strategy: methods of analysis of industries and competitors. Kiev: Ocnovi, 390 p.
8. Thanapol Virasa, John C.S. Tang. The Role of Technology in International Trade: A Conceptual Model for Developing Countries // The Journal of High Technology Management Research. Vol. 9, Issue 2, Autumn 1998, p. 195–205.
9. Tsygankova T.M., Petrashko L.P., Kalchenko T.V. (2003) International trade. Kiev: KNEU, 256 p.
10. Shevchenko M.M. (2006) Methods of assessing the competitiveness of industries in the context of internationalization. Kharkiv, 16 p.
11. Nemtsov V.D. (2001) Strategic management, Kiev: TOV UVPK EksOB, 560 p.
12. Fatkhutdinov R.A. (2005) Management of competitiveness of the organization: Moscow: Exmo, 544 p.
13. Ivanov Yu.B., Tishchenko A.N., Drobitko N.A., Abramova O.S. (2004) Competitiveness of the enterprise: assessment, diagnostics, strategy: Kharkiv, KhNUE, 256 p.
14. Ponomarenko V.S., Tridid A.M, Kizim M.A. (2003) Strategy of development of the enterprise in the conditions of crisis: Kharkiv, PH "INZEC", 328 p.

15. Bagieva G.L., Moiseeva N.K., Nikiforova S.V. (2001) International marketing: SPb.: Piter, 416 p.

16. Voronkova A.E. (2000) Strategic management of competitive potential of the enterprise: diagnostics and organization, Lugansk: Publishing House of the East Ukrainian national University, 315 p.

17. Lisovenko S.A. (2012) Method of assessing the competitiveness of industrial sectors. Bulletin of the economy of transport and industry, No. 40, pp. 47–52.

18. Dorovskyi O.V. (2014) Strategy of development of pharmaceutical industry of Ukraine: monograph, PH INZEC, 272 p.

Hubarieva I.O.

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Research Centre for Industrial
Problems of Development
of National Academy of Sciences of Ukraine

Yaroshenko I.V.

Candidate of Economic Sciences,
Degree Seeking Applicant,
Research Centre for Industrial
Problems of Development
of National Academy of Sciences of Ukraine

THEORETICAL APPROACHES TO ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF THE INDUSTRY

The article is devoted to the comparative analysis of the existing methodological approaches to the assessment of the competitiveness of the industry. The purpose of the article is a comparative analysis of existing methodological approaches to assessing the competitiveness of the industry and to offer analytical tools to assess the competitiveness of the timber industry in Ukraine. The essence of the concept of “competitiveness of the industry” is analysed and its main components are identified: resource and functional; protection of economic interests from external and internal threats; ensuring investment and innovation development; complex. The concept of “competitiveness of the industry” is a part of the multi-level economic category “competitiveness” and it makes sense only if there are competing entities in the market. Competitiveness of the industry forms the competitiveness of the national economy and is determined by the level of competitiveness of enterprises that form it, it is a reflection of the nature of industry competition in the national and international markets. Advantages and disadvantages of the main methods for assessing the competitiveness of the industry are presented. In theory and practice, there are not many proposals to assess the competitiveness of the economy, and those that do not provide their application for the timber industry of Ukraine, given its specifics. The forest industry complex of Ukraine unites a wide range of economic activities, from forest cultivation to deep processing of forest products. Analytical tools for assessing the competitiveness of the timber industry in Ukraine are proposed. Analytical tools for assessing the competitiveness of the timber industry are based on a number of provisions of the concept of formation of the development strategy of the industry and provide a hierarchy of integrated complex and specific indicators. The analytical tools for assessing the competitiveness of the industry will justify the choice of priority areas of development of the timber industry in Ukraine.